

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 20. septembra 1934.

Štev. 106

Šolski davek je previsok

Z začetkom šol se je včasih poživilo vse življenje v mestu. Začetek šol je bil oni signal, da je konec mrtve počitniške sezone in da se je začela nova sezona. In bilo je živahno po trgovinah in po obrtniških delavnicah, ker študentje so prinesli s seboj denar, da je kupčija oživila. Mesec september je bil zapisan v trgovini in obrtu kot mesec dobrih poslov, kot mesec dobrega izkupička.

Vse pa kaže, da bo mesec september ta svoj nekdanji sloves popolnoma izgubil in da bo kmalu veljal kot mesec najslabših poslov in najmanjše kupčije. Kajti tako zelo je pričetek šol popolnoma osušil starše, da bodo izjema tudi najbolj varčna domača gospodinjstva, ki bodo zaključila mesec brez deficita.

Šolnina, takse, zdravniški fond in druge pristojbine, ki jih morajo starši plačevati ob začetku šolskega leta, so dosegle višino, ki že presega plačilno silo rodbin. A kje so te knjige, kje oni malj zneski za zvezke, razna društva in druge malenkosti, ki pa pri vsej svoji malenkostnosti skupno dosežejo prav lepo vsoto. A pri tem so starši še v vedni nevarnosti, da ne bodo knjige, ki so jih kupili, prave in da bodo med letom predpisane nove knjige. Niso pa starši preboleli še teh velikih investicijskih stroškov ob začetku leta, ko nastajajo med letom vedno novi stroški. Sedaj morajo otroci videti to razstavo sedaj drugo, sedaj je potreben izdatek za oni lepi namen, sedaj za drugi. Nihče pa se ne vpraša, kje naj starši dobe denar za vse te izdatke. Plače padajo, izdatki pa naraščajo. Ni čuda, če ljudje omejujejo vse nakupe do skrajnosti in če tožijo trgovci in obrtniki, da postaja september najslabši mesec v letu.

Šolski davek je v resnici že previsok. Lovimo se vedno le okoli skrajnosti. V začetku ga sploh ni bilo, sedaj pa ga je preveč. Posebno pa ga je mnogo preveč za vse srednje in manj premožne sloje. Naj se vendar odločilni gospodje vmislijo v položaj srednjega nameščenca, ki ima dva ali tri šole obvezne otroke. Če pripravi en cel tisočak, pa bo pripravil mnogo premalo za šolnino in knjige. A kje je še vse drugo, kje se obleka in kje so izdatki, ki jih zahteva bližnja zima!

Pred kratkim so konstatirali listi, da je letos srednješolcev zopet več ko druga leta, da pa je število učencev, ki so se vpisali na ljudske šole, padlo. Ne čudimo se temu in prepričani smo, da bo prihodnje leto število učencev za prvi razred ljudske šole še manjše. Kajti kje pa naj jemljejo starši pogum, da bodo imeli več otrok, če pa je to zvezano s takšnimi stroški, ki jih že srednje plačani človek ne zmore več. Stroški šolanja so postali že tako visoki, da so že naravnost sredstvo proti razmnožitvi naroda! Res je že skrajni čas, da bi to spoznali na vodilnih mestih, ker bodo sicer posledice takšne, da bo še nas vseh strah!

Zato se mora šolski davek znižati. Meja davčne prostosti za šolnino je mnogo preozka in poleg tega se mora uvesti plačevanje šolnine v obrokih. Dijaki z dobrimi uspehi pa naj bodo oproščeni od šolnine, ker vendar ne bomo sposobnih goniti iz šol, ker nimajo denarja za šolnino. Docela pa je tudi treba preurediti vprašanje šolskih knjig. Priznati treba, da se na nekaterih zavodih trudijo že nekateri uvideni profesorji in ravnatelji, da se neha z večnim menjavanjem knjig, a le prepogosto so predpisi močnejši od vse njih dobre volje. In končno mora izginiti zbiranje prispevkov po šolah za razna društva. Ne gre, da morajo otroci manj premožnih staršev vedno trpeti zaradi zavesti, da zaslužijo njih starši premalo!

Šolsko breme je postalo že tako težko, da izpodkopava gospodarsko existenco

rodbin, da je postal september iz enega najboljših kupčijskih mesecev že eden najslabših. To se mora mehati in zato treba šolsko breme znižati na mero, da se tudi manj premožni starši ne bodo bali že leta naprej onega dne, ko bodo pričeli njih

otroci hoditi v srednjo šolo. Danes se tega boje in posledice tega straha tudi že čutimo. A samo te posledice so tako težke, da bi že zaradi njih moral znižati šolski davek vsak, kdor res ljubi svoj narod in komur ni njegova bodočnost egalna.

Veletrgovec

Jurij Verovšek

Po dolgotrajni bolezni je umrl v sredo zjutraj v Ljubljani Jurij Verovšek, veletrgovec z železnino in eden najbolj uglednih trgovcev v vsej naši Sloveniji.

Z njim je legel v grob zopet eden tistih naših zaslužnih mož, ki so v vestnem in neumornem delu polagali temelje našega narodnega gospodarstva. Z Jurijem Verovškom smo izgubili zopet enega moža, ki je pred tridesetimi leti z osvojitvijo takrat še nemškega ljubljanskega gremija ustvarila podlago za ves poznejši tako sijajni razvoj slovenskega trgovstva. Kje bi bila danes slovenska trgovina, kje bi še bilo vse naše narodno gospodarstvo, da ni bilo teh mož, ki so znali s svojo strokovno sposobnostjo in s svojo vestno ter neumorno delavnostjo premagati vse težave in se tudi v najtežjih časih uveljaviti kot prvi trgovci svoje stroke. In med temi možmi stare garde je bil pokojni Jurij Verovšek na enem od prvih mest.

Zato ga vidimo tudi vedno v prvih vrstah za napredek trgovskih stanovskih organizacij. In tudi že takrat, ko se je začel boj za zmago slovenske misli v ljubljanskem gremiju. Bilo je dne 18. julija 1905, ko je nemški predsednik gremija g. Leopold Burger zadnjič predsedoval seji ljubljanskega gremija. Na tem običnem zboru je prvič zmagala slovenska kandidatna lista in za predsednika je bil izvoljen Ivan Knez, za njegovega namestnika pa Fr. Ks. Souvan. V odbor pa so bili izvoljeni Adolf Hauptmann, Edmund Kavčič, Ivan Mejač, Josip Perdan, Andrej Šarabon, za namestnike Ivan Kostevec, Jurij Verovšek in Vrbčan Zupanec, za pregledovalca računov pa Valentin Golob in Feliks Urbanc. Mnogo teh zaslužnih mož nas je že za vedno zapustilo in sedaj se je k njim preselil še Jurij Verovšek, ki je z njimi vred bil med pionirji stanovske organizacije slovenskega trgovstva.

A tudi med pionirji prosvetne naobrazbe slovenskega trgovstva. Skupno s svojimi trgovskimi kolegi, A. Lillegom, O. Dežmanom, Urošem Kersnikom, Četincem, Gerkmannom in drugimi je ustanovil pevsko društvo »Merkur«, iz katerega je kmalu nato izšla matica vseh naših trgovskih organizacij, Trgovsko društvo »Merkur«.

Ni hvaležno delo za organizacije in zato se je marsikdo tega dela naveličal in se umaknil v ozadje. Ne tako Jurij Verovšek! Ko je bila l. 1920. ustanovljena Zveza trgovskih gremijev, je bil Jurij Verovšek od vsega početka kot član njenega predsedstva in kot njen blagajnik agilen delavec za napredek te osrednje borbene organizacije slovenskega trgovstva. Skozi vsa leta je z vzorno vestnostjo opravljal blagajniške posle Zveze in še za letošnji občni zbor v Konjicah spisal svoje poročilo. Tako je bil do zadnjega na svojem mestu in izpolnil svojo dolžnost do organizacije do konca.

Pa tudi za napredek našega denarništva je pokojni Jurij Verovšek deloval z vne- mo. Bil je podpredsednik Hranilnice za Dravsko banovino ter skoraj poldrugo desetletje odbornik njenega kreditnega društva. Njegovo temeljito poznavanje naših

gospodarskih razmer, njegova stroga objektivnost sta bistveno omogočila krepki napredek obeh institucij.

Tako je postavil pokojnik na vseh poljih celega moža in zato je užival v vsej naši javnosti splošno spoštovanje in zato je bil njegov ugled v ponos vsemu slovenskemu trgovstvu. Zato se pa tudi slovensko trgovstvo ob njegovem svežem grobu s težko žalostjo poslavlja od enega svojih najboljših mož in zato je njegova smrt za vse naše trgovstvo skoraj nenadomestljiva izguba. Naj bi njegov visoki vzgled vzbudil v naši mladini enakih mož, ki bi tako popolnoma, ko pokojni Jurij Verovšek, služili svojemu podjetju in rodbini, vsemu trgovskemu stanu in s tem tudi vsemu narodu.

Večna slava spominu Jurija Verovška!

Jurij Verovšek se je rodil dne 27. aprila 1870 v Ljubljani kot sin vrtnarja. Pravi narodni duh je živel v tej rodbini in pokojnikov brat Miha je bil znan po vsej Sloveniji kot zastavonoša Ljubljanskega Sokola. Njegov drugi brat pa je bil nepozabni gledališki umetnik Anton, ki ima svoj spomenik pred našim gledališčem. Bili so to trije bratje, ki bodo vedno v ponos slovenski materi.

Po dokončani ljudski šoli in I. realke je vstopil J. V. v trgovino Karla Kauschegga, kjer se je izučil in bil tudi nekaj let kot pomočnik. Z novim letom 1899. pa se je osamosvojil ter skupno s svojim tovarišem Jožefom Schneiderjem ustanovil trgovino Schneider & Verovšek. Prvotno se je bavil tudi s špecerijo, pozneje pa se je specializiral in izpopolnil svojo trgovino v eno največjih železninarskih veletrgovin Ljubljane. Skrbel je, da je bila njegova trgovina vedno založena z najbolj raznovrstnim orodjem in v tem je znatno pripomogel tudi k razvoju našega obrta.

Čeprav se je Jurij Verovšek popolnoma posvetil svojemu podjetju, pa je vendar še našel časa za drugo delo. O njegovih zaslugah za slovensko trgovino smo že govorili, naj omenimo le še, da je bil tudi znan kot najboljši družabnik in kot velik ljubitelj lepega lovskega sporta. Slovensko lovsko društvo je imelo v njem najzvestejšega blagajnika.

Pred 29 leti se je poročil s hčerko davčnega upravitelja M. Frančiča, sedanjo gospo Elo, s katero je živel v najbolj srečnem zakonu. Vzgojila sta svoje otroke v duhu one stare slovenske poštenosti in vestnosti, ki nam je že dala tako lepo število najodličnejših mož in žen. Najstarejša sinova Žorž in Jože že delujeta v trgovini in prav tako tudi hčerka, gospodična Anica. Najstarejša hčerka Marija je poročena z univ. prof. dr. Korošcem, druga hči Ela pa je poročena s stavbenikom Mirov Zupanom. Mlajši sin Tone pa je še v gimnaziji in prav tako hčerki Betka in Berta, dočim je Marjan še v osnovni šoli. Še pred kratkim je pokojnik uredil tudi nasledstvo v trgovini, da je tudi v tem pogledu storil svojo dolžnost do konca. Vsej težko prizadeji rodbini, ki je izgubila v Juriju Verovšku svojega najboljšega očeta, naše najpriscnejše sožalje!

Teden propagande gesla

»Svoji k svojim«

V torek je bil v prostorih Zbornice za TOI sestanek raznih gospodarskih in strokovnih organizacij, ki ga je otvoril ravnatelj velesojma dr. Dular, kot predsednik akcije »Svoji k svojim«. V svojem govoru je naglasil namen sestanka, ki naj določi program za propagandni teden akcije »Svoji k svojim«, katere geslo je: »Kupuj domače blago!« Ta akcija je nujna posledica današnjih gospodarskih razmer na svetu. Ko po vseh državah prevladuje avtar- kija, moramo tudi mi gledati na to, da okrepimo lastno gospodarstvo in s tem po- lagoma pridemo do gospodarske osamosvo- jitve. V ta namen pa je treba propagirati geslo »Kupuj domače blago!« in zato naj bi se priredil v dnevih od 7. do 13. okto- bra propagandni teden po vsej državi, ki bi bil ves posvečen temu geslu. Uvod k temu tednu pa naj bi bilo veliko gospo- darsko zborovanje na dan 7. oktobra. — Ker bodo ta dan v Ljubljani tudi velike nacionalne prireditve, ker praznuje sokol- ska konjenica svojo 25letnico, bo s tem uspeh zborovanja tem bolj gotov. Poskrb- ljeno je tudi že, da bodo Sokoli pridružili svojo proslavo zborovanju, prav tako pa je tudi že zagotovljeno sodelovanje četni- kov in streljaških družin. Poleg zborova- nja pa bi bile ves teden še druge prire- ditve, da bi zajelo geslo: »Kupuj domače blago!« res ves narod. Seveda bo v ta na- men tudi po radiu več predavanj. Propa- gandni teden naj bi zaključil koncert tr- boveljskih slavčkov.

Po poročilu ravnatelja dr. Dularja so razni zastopniki gospodarskih in strokov- nih organizacij izjavili svoje soglasje, da sodelujejo pri tej prireditvi. Določene so bile nato nekatere podrobnosti za propa- gandni teden ter tudi govorniki za veliko gospodarsko zborovanje.

V dneh od 7. do 13. oktobra bosta vsa Slovenija in vsa Jugoslavija posvečeni pro- pagandi gesla: »Kupuj domače blago!«

Za ustanovitev rezavarovalnega zavoda

Naše zavarovalnice, ko tudi največje tuje, morajo biti za velike škode tudi same zavarovane pri rezavarovalnih zavodih, ker je le na ta način zagotovljeno redno poslo- vanje zavarovalnic tudi v primeru največ- jih nesreč. Ker pa v naši državi ni rezava- rovalnega zavoda, se pač morajo zavarovati pri tujih. Zaradi tega gre dosti domačega kapitala v tujino. Danes pa so naše do- mače zavarovalnice že tako dobro razvite in tudi kapitalno tako močne, da bi mogle znaten del rezavarovanj prevzeti same. Zato predlaga zavarovalni strokovnjak Mihovil Nikolić v »Jugoslovenskem Lloy- du«, da se ustanovi v Jugoslaviji domač rezavarovalni zavod. Ta zavod naj bi ustanovile zavarovalnice same. Potem bi se moglo tudi zahtevati od tujih zavarovalnic, ki pri nas delujejo, da tudi one zavarujejo del svojih zavarovanj pri tem domačem rezavarovalnem zavodu. Da je predlog za ustanovitev rezavarovalnega zavoda nad vse umesten, je jasno in upamo, da ga bodo naše domače zavarovalnice tudi izvedle.

Elektrifikacija železnice

Po »Saobračajnem pregledu« je elektri- ficirane železniške proge: v Švici 56% vsega omrežja, v Švedski 14%, v Avstriji 13,5%, v Italiji 9,1%, v Norveški 7,3%, v Franciji 3,8%, v Holandski 3,7, v Spa- niji 3,4, v Nemčiji 2,9, v Angliji 2,5, v Madjarski 0,9, v U. S. A. 0,8, v Českoslo- vaški 0,6 in v Rusiji 0,6% vsega omrežja. Jugoslavija je med onimi državami, ki sploh še niso pričele z elektrifikacijo že- leznice. — Absolutno pa je največ elektri- ficirane železniške proge v U. S. A., nam- reč 3200 km. Nato slede: Švica s 1675, Francija s 1600, Italija s 1550, Nemčija s 1535, Švedska s 908 km, Avstrija s 726, Anglija s 700 km, Španija s 368 km itd.

Uredbo o ureditvi odkupne cene za sladkorno repo

je izdal ministrski svet. Po tej uredbi mo- rajo plačati tvornice sladkorja proizvajalcu sladkorne repe za 100 kg čiste repe, iz

katere se napravi 11 kg sladkorja, Din 17-50. Za vsakih 10 dekagramov več slad- korja pa še Din 0-30.

Medparlamentarna trgov. konferenca

Takoj po plenarni seji je bila seja vrhovnega sveta parlamentarne konference, na kateri se je sklepalo le o tehničnih vprašanjih konference. Poleg tega pa se je na tej konferenci tudi konstituiral vrhovni svet konference. Na predlog predsednika konference Allena je bil za bodočo dobo izvoljen za podpredsednika mesto italijanskega delegata grofa San Martina delegat Jugoslavije dr. Velizar Janković. Vrhovni svet konference je sedaj sestavljen takole: predsednik Sir Allen, podpredsednik dr. Velizar Janković, tajnik Baié in blagajnik Johnson.

Resolucija o regionalnih paktih

Na prvi popoldanski seji komisije za gospodarsko obnovo Evrope je referiral o regionalnih paktih jugoslovanski delegat dr. Velizar Janković. Z neznatnimi izpremembami je bila sprejeta njegova resolucija, ki se glasi:

»Regionalni pakti imajo svojo upravičenost ter se smatrajo kot koristni, če je njihov cilj:

1. da združujejo v prvi vrsti države, ki se po svoji strukturi gospodarsko dopolnjujejo in zlasti sosedne države z namenom učinkovite gospodarske obnove njih dežel;
2. da služijo kot začasne etape v pravcu carinskega zblizanja teh dežel, to je, da se uvede med njimi liberalnejši režim v mednarodni trgovini.

Trgovinska izmenjava blaga

Nato je prečital češkoslovaški delegat Slavik referat zaradi boleznih odsotnega delegata Stodole o izmenjavi blaga ter predlagal resolucijo, v kateri se v glavnem pravi:

Konferenca smatra za neobhodno potrebno delo za odpravo gospodarske krize, katere popuščanje že napovedujejo nekatere srečna znamenja. Pri vseh bodočih mednarodnih pogajanjih naj bi konstruktivne misli prvega zasedanja londonske konference služile kot podlaga. Posebno naj bi vse evropske države, same ali s pomočjo dvo- ali večstranskih dogovorov z drugimi državami ublažile vse protekcionistične ukrepe. Gospodarsko zblizanje med državami naj se izvede na ta način, da se naprej ostane načelo največjih ugodnosti kot osnovno. Preference naj bodo le izjema, ne pa sredstvo, da se z njimi še bolj povečajo carinske ovire. Koncem resolucije izreka konferenca svoje prepričanje, da bi mogle vse države, če bi ostale na čisto gospodarskem stališču, izpolniti preje navedena načela. Konferenca apelira na vse države, da odpravijo vse konflikte in vsa nesporazumjenja, ki so nastala iz političnih razlogov. Največje važnosti za dvig mednarodne trgovine bi bilo, da bi se razčistil mednarodni politični položaj in da ne bo gospodarski svet v stalnem strahu pred nepričakovanimi nevarnostmi.

Komisija za denarna vprašanja

Za predsednika komisije je bil izvoljen naš delegat dr. Šečerov. Glavni referat je imel bivši francoski finančni minister Paul Reynaud. V svojem referatu je poudarjal potrebo stabilizacije denarja in uvedbe zlate veljave. Ta bi se morala izvesti na podlagi zlatega dolarja in funta. Vse druge zlate valute bi se morale tej valuti prilagoditi.

Angleški delegat Allen je izjavil v imenu britanske delegacije, da ta usvaja stališče angleškega finančnega ministra, da namreč v današnjih negotovih razmerah Anglija ne more sprejeti zlate valute. Zlato veljavo bi mogla Anglija sprejeti le, kadar bo ta veljava tudi normalno funkcionirala. Primer marke pa dokazuje baš nasprotno. Tako n. pr. se zahteva za funt 12 nemških mark, pod roko pa morete dobiti 16 do 20 mark. In vendar velja marka kot zlata valuta.

Seja komisije se je nadaljevala tudi še drug dan in je v debato posegla cela vrsta delegatov. Za Jugoslavijo je govoril posl. Živančević. Koncem seje je bila sprejeta naslednja resolucija:

Devetnajsta plenarna skupščina Mednarodne parlamentarne konference za trgovino po referatu Paula Reynauda, bivšega francoskega finančnega ministra, o stabilizaciji denarja in po debati v denarni komisiji izjavlja v prepričanju, da povzroča nestabilnost denarja: 1. Razvoj špekulacije, da preprečuje vsako podjetnost na daljšo dobo in da spravlja v ne-

varnost vsako kalkulacijo zaradi hitre izpremenljivosti vrednosti denarja. 2. Da desorganizira proizvodnjo, ker ji onemogočava normalno vodstvo njenih poslov. 3. Da uničuje kredit, ker jemlje upnikom vsako gotovost glede vrednosti njihovega posojenega denarja. 4. Da zmanjšuje zunanjo trgovino, ker postavlja trgovino v nevarnost, da izgubi vsak normalni dobiček svojega poslovanja. Iz vseh teh razlogov odklanja konferenca formulo o stabilizaciji denarja v odnosu na blago, smatra pa, da je stabilizacija v odnosu na zlato zaželjena in da bi mogla postati odločilen faktor za zopetno oživiljenje potrebnega zaupanja in s tem končanja svetovne gospodarske krize.

Resolucija kmetijske komisije

Na popoldanski plenarni seji se je razpravljalo o kmetijskih vprašanjih na podlagi resolucije, ki jo je predložila komisija za kmetijska vprašanja. V debati so govorili številni delegati, od jugoslovanskih dr. Bogumil Vošnjak in dr. Šečerov. Odbor je predložil to resolucijo:

19. glavna skupščina Mednarodne parlamentarne trgovinske konference je po referatu, ki ga je predložil stalnemu kmetijskemu odboru bivši minister Mihajlo Serban o povečanju kupne moči kmetijskega prebivalstva in po debati v omenjenem odboru sklenila, da priporoča, v prepričanju, da se to vprašanje ne more rešiti drugače ko z mednarodnimi dogovori, ta sredstva:

1. Racionalno omejitev mehanizacije kmetijske delavnosti.
2. Zmanjšanje zasejanih površin, katere so se začele obdelovati med in po vojni.
3. S pomočjo državnih oblasti je treba organizirati in razviti kmetijski kredit, in sicer v tej smeri, da se čim bolj zniža obrestna mera in da se dosežejo čim daljši odplačilni roki ter da se v ta namen čim preje ustanovi mednarodni zavod za kmetijski kredit.
4. Poiskati način, kako bi se mogli kmetovalci razbremeniti od dolgov, sklenjenih v času pred izbruhom kmetijske krize.
5. Razdeliti na bolj pravičen način neposredne in posredne davke, ki pritiskajo kmetijstvo in ki niso več v skladu z njegovo rentabilnostjo.
6. Ohraniti stabilnost valut.
7. Zmanjšati čim bolj mogoče nerazmerje, ki vlada med cenami, ki jih plača potrošnik in cenami, ki se plačujejo proizvajalcu. V to svrhu je treba delati za vzgojo potrošnika in proizvajalca in delati za njih sodelovanje v vseh smereh.
8. S pomočjo mednarodnih dogovorov in s pomočjo preferencialnih tarif pospeševati organizacijo proizvodnje in prodaje kmetijskih proizvodov, katerih potrošnja se ne more povečati z zniževanjem cen (žitaric itd.) ter olajšati mednarodno izmenjavo proizvodov, katerih potrošnja se more občutno povečati z znižanjem cen (sadja, povrtine itd.).

Resolucija o železniških vprašanjih

Po referatu bivšega francoskega ministra Bruneja je bila sprejeta ta resolucija:

Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca je prepričana, da je okrepitev železniškega prometa, potniškega in tovornega, zaradi kontakta, ki ga ta promet ustvarja in zaradi izmenjave, ki jo opravlja med narodi, eden glavnih činiteljev za moralno in gospodarsko obnovo Evrope in smatra (zato), da je potrebno, da se ta okrepitev doseže ter da se ustvari mednarodna železniška proga, ki bi odgovarjala skupnim interesom in ki bi morala v prvi vrsti uživati nekatere ugodnosti, pa celo čisto določene privilegije s stališča čisto nacionalnih interesov. Zato izreka željo, da se sprejemajo ukrepi, ki so primerni za izenačenje in izpopolnitev železniške mreže, za tehnično izboljšanje njenih koristi, razumevajoč pri tem tudi potrebna popravila, skrajšanja prog ter olajšave za tranzit in neobhodne tarifne ugodnosti.

Mednarodna parlamentarna trgovinska konferenca je mnenja, da je treba sestaviti poseben mednarodni odbor, ki bi mogel postati član ene od že obstoječih mednarodnih organizacij in ki bi imel zadosti velika polnomočja, da bi mogel proučiti in odrediti ukrepe, ki jih je treba potem izvesti s pomočjo mednarodnih sporazumov in ki bi jih potem zainteresirane

vlade ratificirale s ciljem, da se ustanovi potrebna mednarodna železniška zveza.

Zelo zanimiva je bila tudi debata na seji komisije za gospodarsko obnovo Evrope. Na tej komisiji je imel zelo obširen govor posl. Ivan Mohorič. Njegov govor je vzbudil veliko zanimanje in pažnjo. O seji te komisije bomo še poročali.

Tudi na komisiji za izenačenje zakonodaje o avtorskem pravu je bila debata zelo živahna. Med drugimi je govoril tudi senator dr. Ravnihar. O delu in resoluciji te komisije ter o zaključku konference poročamo prihodnjič.

Kongres potnikov

Kongres potnikov se je pred kratkim zaključil v Bernu. Kongres je sprejel predlog avstrijskih delegatov, da se odpravijo plače samo proti proviziji. Sprejetih je bilo tudi več predlogov za olajšanje čezmejnega prometa. Ti predlogi naj bi se izvedli z regionalnimi dogovori, ki naj bi se zaenkrat sklenili med Avstrijo, Češkoslovaško in Madjarsko. Vsi ti predlogi bodo predloženi Društvu narodov, da jih to odpošlje zainteresiranim vladam. Prihodnji kongres bo l. 1936 na Dunaju.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašeni so ti konkurzi o imovinah:

Antonije Pernek, trgovke s kolesi pri Sv. Vidu pri Ptuj; konkurzni sodnik dr. Poznik, upravitelj konkurzne mase advokat dr. Fichtenau; prvi zbor upnikov dne 24. septembra ob 9. uri pri sodišču v Ptuj, oglasitveni rok do 15. oktobra; ugotovitveni rok dne 17. oktobra ob 9.

Franceta Perneka, avtoprevoznika v Sv. Vidu pri Ptuj; konkurzni sodnik dr. Poznik, upravitelj konkurzne mase advokat dr. Fichtenau; prvi zbor upnikov dne 24. septembra ob 9. uri pri sodišču v Ptuj, oglasitveni rok do 15. oktobra, ugotovitveni narok dne 17. oktobra ob 9 pri sodišču v Ptuj.

zapuščine po umrlem posestniku Antonu Primožiču v Sp. Retjah; konkurzni komisar starešina sreskega sodišča Čerček, upravitelj mase notar Ivan Hanžič; prvi zbor upnikov pri sodišču v Vel. Laščah dne 29. septembra ob 10, oglasitveni rok do 3. novembra, ugotovitveni narok dne 17. novembra ob 10.

Odpravljen je konkurz tvornice zamaškov »Veha«, ker ni kritja za stroške postopanja.

V konkurzni zadevi Weissa Samuela v Serdici se zaradi obolevosti razreši dolžnost konkurznega upravitelja advokat dr. Škerlak in mesto njega imenuje advokat dr. Nikolaj Pinter.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini gostilničarke Ivanke Vidmar v Ljubljani. Poravnalni sodnik Avsec, poravnalni upravitelj odvetnik dr. Urbanc. Narok za sklepanje poravnave dne 3. novembra ob 9. Rok za oglasitev do 28. oktobra. Poravnalna ponudba 99 odstotkov.

Končano je poravnalno postopanje dentista Joška Beveca v Ljubljani. Nadalje je končano poravnalno postopanje trgovca Franceta Lobnika v Mariboru.

Potrjeni sta poravnavi izven stečaja Gumzej Josipa na Bregu pri Celju in mizarskega mojstra Franca Uršiča v Zavodni pri Celju.

Trgovinska pogodba med Rusijo in Madjarsko

Še ta mesec bo sklenjena med Madjarsko in Rusijo trgovinska pogodba, od katere si zlasti Madjari obetajo velikih koristi. Rusija bo uvažala po tej pogodbi v Madjarsko zlasti nafto, plemeniti les in krzna, Madjarska pa bi izvažala lokomotive, električne stroje, konje za rejo in meso. Posebno mnogo upajo Madjari od ruskega uvoza krzna. Dosedaj je bil največji trg za krzna Leipzig, že lani pa je London zavzel prvo mesto, in to zaradi uvoza ruskega krzna. Če bi Rusija dala svoje krzno predvsem na budimpeštanski trg, potem bi mogla Budimpešta postati namesto Leipziga glavni evropski trg za krzno.

»Samouprava«

glasilo Županske zveze z dne 15. septembra objavlja: Tečaj za občinske delovodje — Dr. V. K.: Uredba o obč. uslužbencih — A. R-k: Občinsko članstvo po zakonu o občinah in zakonu o mestnih občinah — Dr. F. R.: O delokrogu občinskih organov — Dr. F. R.: Načrt zakona o požarni policiji — Vprašanja in odgovori — Razsodbe upravnega sodišča.

Po svetu

Med Albanijo in sovjetsko Rusijo so bili vzpostavljeni redni diplomatski odnosi.

Vanča Mihajlova, povzročiteljica tako mnogih umorov, nasilstev in mučenj ljudi, so turške oblasti najprej internirale, ga hotele izročiti Bolgarski, a so ga pozneje na intervencijo neke velesile, ki menda ima posebne simpatije za takšnega zločinca, izpustile in pregnale iz Turčije.

Bolgarske oblasti so odkrile v raznih krajih Bolgarske komunistične organizacije. Nad 20 učiteljev je bolgarska vlada odpustila, ker so se baje pregrešili proti zakonu o zaščiti države.

V Svet Društva narodov so bile izvoljene Turčija, Španija in Chile. Bojna pa je bila samo izvolitev Turčije, proti kateri je kandidirala Kitajska, ki pa je kljub podpori Anglije propadla in dobila od 52 glasov samo 21, dočim jih je dobila Turčija od 51 48. Izvolitev Turčije pomeni lep uspeh Male antante in balkanske zveze.

Barthou je v svojem govoru za sprejem Rusije v Društvo narodov med drugim naglasil, da pomeni že samo prošnja Rusije za vstop v Društvo narodov, da se je od Lenina dalje pa do danes v sovjetskem režimu mnogo izpremenilo.

V političnem odboru je glasovalo za sprejem Rusije v Društvo narodov 38 držav, 3 države so glasovale proti (Švica, Portugalska in Nizozemska), dočim se je deset držav vzdržalo glasovanja. Sprejem Rusije pomeni velik uspeh francoske diplomacije.

Sovjetska Rusija je bila definitivno sprejeta v Društvo narodov na plenarni skupščini v tork. Od prisotnih 49 delegatov je glasovalo za sprejem Rusije 39, proti pa 3 (Švica, Portugalska in Holandska), dočim se je 7 držav vzdržalo od glasovanja (Argentina, Belgija, Kuba, Luksemburg, Panama, Venezuela in Peru).

Sovjetska delegacija, ki so jo tvorili Litvinov, Potemkin in Stein, je takoj po razglasitvi rezultata glasovanja vstopila v dvorano. Kot prvi je čestital Litvinovu Titulescu. Nato je pozdravil predsednik skupščine, švedski zunanji minister Sandler sovjetsko delegacijo in naglasil, da bo 18. september 1934 za vedno zabeležen kot datum, ko je 160 milijonska država pristopila k mednarodnemu sodelovanju.

Litvinov je takoj po pozdravu stopil na govorniški oder, se zahvalil za sprejem ter izrazil svoje prepričanje, da bo sodelovanje Rusije v Društvu narodov koristilo delu za ohranitev miru. Govoril je v angleškem jeziku. Predno je stopil na oder je z obema rokama stisnil roko Barthouju in se mu zahvalil za njegovo pomoč.

V Nemčiji so zaradi sprejema Rusije v Društvo narodov zelo razočarani. Zlasti izražajo nemški listi strah, da bi francosko-ruska zveza škodovala Nemčiji in da bi mogel Litvinov vplivati tudi v posaarskem vprašanju neugodno za Nemčijo.

Italijanska vlada je sprejela uredbo o vojaški pripravi mladine med 8. in 21. letom. Vsa Italija mora biti en sam bojni tabor, kakor zapoveduje Duce.

Italijanska vlada bo v kratkem uradno povabila Barthouja na obisk v Rim. Kakor pišejo francoski listi, odpotuje Barthou v Rim v sredi prihodnjega meseca.

Francoska vlada bo močno okrepila garnizijo v Parizu, da bo vlada zavarovana proti morebitnim nemirum.

Na Dunaju so po dveh mesecih miru zopet bili prvi atentati. Prebivalstvo je zaradi tega precej vznemirjeno, zlasti ker se boji, da bodo atentate uprizarjali tako narodni socialisti ko socialni demokrati.

Rintelena in gen. Wagnerja so hoteli neznanci osvoboditi in so v ta namen izkopali podzemeljski rov do bolnišnice, v kateri se oba zdravita. Policija pa je rov zapazila in s tem osvoboditev preprečila.

Dunajski župan je začel delati na to, da se ustanovi na Dunaju svobodno donavsko pristanišče, ki naj bi služilo rečnemu prometu vseh nasledstvenih držav.

Pri volitvah v švedske deželne zbornice so zmagali socialni demokrati, ki so napredovali od 469 na 503 mandatov ter agrarci, ki so povečali število svojih mandatov od 187 na 217. Neznatno so napredovali tudi socialisti in komunisti. Nazadovani pa so konservativci (od 329 na 275) ter ljudska stranka (od 138 na 117 mandatov).

Nizozemski parlament je bil v tork svezano odprt s prestolnim govorom kraljice Viljemine. Komunisti so skušali demonstrirati proti kraljici, kar pa so drugi poslanci preprečili.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

se je po izkazu z dne 15. septembra izpremenilo tako-le (vse številke v milijonih Din):

Skupna zlata in devizna podloga se je povečala za 10,1 na 1.942, in sicer se je zlata povečala za 8,6 na 1.830,2, valutna za 0,13 na 0,14 in devizna za 1,3 na 111,8.

Devize, ki ne spadajo v podlogo so se povečale za 4,7 na 64,3.

Vsota kovanega denarja v srebru in niklju je narasla za 1,1 na 200,8.

Padla so posojila za 3,0 na 1.835,9, in sicer eskontna za 3,3 na 1.595,5, lombardna pa so se povečala za 0,3.

Razna aktiva so se povečala za 23,6 na 213,3.

Vrednosti drugih postavk so ostale na aktivni strani v glavnem neizpremenjene.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 13,7 na 4.227,3. Povečale pa so se obveze na pokaz, in sicer za 44,3 na 1.231,2.

Obveze z rokom so se zmanjšale za 1,3 na 832,5.

Razne pasive so narasle za 5,5 na 258,9.

Skupno kritje znaša 35,58%, samo zlato pa 33,53%.

*

Avstrija je dosegla, da se bo njeno veliko posojilo, ki ga je najela pod okriljem Društva narodov v l. 1923, konvertiralo v novo posojilo z daljšo amortizacijsko dobo in nižjimi obrestmi. Mesto 54 milijonov šilingov na leto bo morala plačevati Avstrija za to posojilo po konverziji na leto samo 35 milijonov šilingov.

Dobava-prodaja

Drž. pšenica se odda v mletje z direktno pogodbo dne 22. septembra pri Komandi IV. armijske oblasti v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Zakup brivskega lokala na postaji Ljubljana gl. kol. se odda s pismenimi ponudbami, ki jih je predložiti do 25. septembra pri Direkciji drž. železnice v Ljubljani. (Ljubljanski dvor, soba št. 59). (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)

Že v 24 urah

barva, pisara in kemično snai obleke, klobuke itd. Skrohi

in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 8.

Telefon št. 22-72.

Pri Upravi drž. monopolov v Beogradu bo dne 26. septembra prva ofertalna licitacija za dobavo 600.000 novih vreč iz jute in 100.000 platnenih (molino) vreč za prevoz soli.

Gradnja vojaških objektov v Novem mestu se odda z ofertno licitacijo dne 29. septembra pri Komandi dravske divizijske oblasti, inženjski oddelek v Ljubljani.

(Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Nabava 10.000 kg bencina. Direkcija pošte v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za dobavo bencina. Licitacija bo dne 25. septembra t. l. ob 11. uri v pisarni ekonomskega odseka, soba št. 42, Sv. Jakoba trg št. 2. Najkasneje do desetih na dan licitacije se mora položiti 50dnotna kavcija, v pisarni direkcije pošte v Ljubljani, soba št. 41. Pogoji po Din 10— v pisarni direkcije.

Dne 26. septembra bo pri ekonomskem oddelku generalne direkcije drž. železnice v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 531 porcelanastih stranišnih školjk, 340 porcelanastih stranišnih umivalnikov in 15 aparatov za tekoče mlo. — (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije drž. železnice v Ljubljani, Ljubljanski dvor, soba 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Avstrija in naš lesni izvoz

Začetkom septembra je bil v Welsu sestanek avstrijskih lesnih producentov in trgovcev, katerega se je udeležilo tudi več zastopnikov C. I. B. (stalnega mednarodnega odbora za les na Dunaju). Na sestanku je poročal predsednik avstrijskega lesnega gospodarskega sveta (kdaj dobimo mi tak svet? Op. ured.) Franc Hassbacher o prizadevanju avstrijske vlade za povečanje lesnega izvoza. Ta prizadevanja so bila vseskozi uspešna in izvoz avstrijskega lesa se je v primeri z lanskim letom povečal samo v prvih sedmih mesecih za 39,8 odstotkov. Ta uspeh je bil dosežen predvsem zaradi dvostranskih dogovorov z Italijo, Madjarsko in Francijo, ki so nudili Avstriji velike ugodnosti. Svoj lesni izvoz na Madjarsko je mogla Avstrija dvigniti za trikratno količino, ker je dajala Madjarska uvozna dovoljenja za les predvsem Avstriji. Preferencial Italije je omogočil višjo ceno avstrijskemu lesu, a je tudi povečal avstrijski lesni uvoz v Italijo. Ker pa vlada v Italiji svoboden uvoz, so mogle druge države s svojimi nižjimi cenami vendar še konkurirati Avstriji. To velja zlasti za nas in Rumunijo. V Francijo pa je avstrijski lesni izvoz kljub preferencialu nazadoval. Najbolj pa je padel lesni izvoz Avstrije v Nemčijo, in sicer od 34.000 vagonov v l. 1918 na 3.820 vagonov v l. 1933.

To dokazuje, da je Avstrija povečala svoj izvoz le z večjim izvozom v Madjarsko in Italijo, torej na račun Jugoslavije in Rumunije, ki zlasti izvažata les v te dve državi. Sedanji razvoj avstrijske lesne trgovine pa nadalje dokazuje, da je sploh tendenca avstrijske lesne trgovine, da prepušča nemški trg vedno bolj Poljski, zato pa tem bolj osvaja italijanski in madjarski trg. Tako bi mi in Rumunij v vedno večji meri nosili stroške za večji avstrijski izvoz.

Na podlagi tega položaja na mednarodnem lesnem trgu zahteva zato v »Jug.

Lloyd» Marko Mautner, da naša trgovska politika poskrbi, da bodo interesi našega lesnega izvoza varovani. Če se že toliko govorj o ureditvi gospodarskih razmer v srednji Evropi, potem se pač ne sme dopustiti, da se naj bi ta ureditev izvedla na naš račun. Kakšna sanacija gospodarskih težav Podonavja bi vendar bila to, če bi se sanacija izvedla na ta način, da bi se eni podonavski državi dalo to, kar bi se drugi vzelo. S tem bi bilo doseženo samo to, da bi se kriza v drugi državi še povečala. Zato treba, da o vsem tem razpravljata tudi gospodarski svet Male antante in da odločno in jasno pove, da odklanja vsako reševanje gospodarskih težav Podonavja na račun držav Male antante. Zaradi političnih špekulacij nekaterih velesil v Podonavju ne smejo trpeti gospodarski interesi niti ene podonavske države!

Ker imamo mi glede lesnega izvoza skoraj iste interese ko Rumunija, pa je nujno potrebno, da se z Rumunij o tem vprašanju popolnoma dogovorimo in da postopamo popolnoma solidarno. Le na ta način ne bo rastel avstrijski lesni izvoz na naš račun.

Fitopatološki pregled izvoznega sadja

Vsak jugoslovanski vagon sadja, ki se izvažajo, mora imeti fitopatološko potrdilo, da je sadje s sadovnjaka, ki je zdrav in v čegar okrogu 5 km daleč ni uši San Jose, ter da je natovorjeno blago zdravo in brez uši San Jose. Pri izvozu se bo blago še posebej pregledalo, pa čeprav je blagu že priloženo gornje potrdilo.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 19. septembra objavlja: Trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Turčijo — Uredbo o izpremembah v zakonu o ustanovitvi in ureditvi drž. razredne loterije za podpiranje narodnega gospodarstva — Uredbo o izpremembah uredbe o samostalni upravi drž. monopolov kraljevine Jugoslavije — Dopolnitev pravil o opravljanju profesorskih izpitov — Odločbo o razveljavitvi pravilnika o ureditvi prometa z žvepleno kislino — Telefonski promet — Razne mednarodne konvencije — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Naznanjamo, da je preminul naš soustanovitelj in družabnik, gospod

Jurij Verovšek

veletrgovec

ki ga ohranimo v trajnem, hvaležnem spominu.

V Ljubljani, dne 19. septembra 1934.

Centrala za staro železo

DR. Z. O. Z., LJUBLJANA

Izpolnila se je volja Vsemogočnega. Po svoje plačilo je odšel po trudapolnem delu in težki bolezni naš iskrenoljubljeni in skrbni soprog, papa, stari očka, stric, zet, tast in bratranec, gospod

JURIJ VEROVŠEK

trgovec

danes ob 3/4 6. uro zjutraj, pripravljen s tolažili sv. vere za pot v večnost.

K večnemu počitku ga spremimo v petek 21. septembra ob 16. uri na pokopališče k sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja in molitev za pokoj njegove duše.

Ela Verovšek, roj. Frančič, soproga

Marija Korošec, Ela Zupan, Anica, Žorž, Jože, Tone, Betka, Berta, Marjan, otroci; Mihael Frančič, tast; dr. Viktor Korošec, univ. prof., Miro Zupan, stavbenik, zeta; Marjanca, vnukinja, in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pije odrasli kot otroci z užitkom.

RAZNO

Kongres slovanskih lekarnarjev bo od 1. do 7. oktobra v Jugoslaviji. Na kongres se je prijavilo veliko število bolgarskih, poljskih in češkoslovaških lekarnarjev. — Zborovali bodo v Beogradu, Zagrebu in Splitu.

Na jugoslovanskih železnicah more biti že uporabljena embalaža napolnjena s slamo, lesno volno ali drugimi zavojnimi sredstvi in se tudi v tem primeru zaračunava prevoznina po znižani tarifi VI.

Tovarna lakov in barv Medié in Zankl

je zaprosila za dovoljenje za ustanovitev tvornice za predelavo krompirja v škrob v Domžalah. Komisijski ogled v tej zadevi bo dne 28. septembra.

Kralj Zogu odpotuje koncem oktobra v Ankaru, kjer bo gost Kemal paše.

Avstrijska vlada je prepovedala za nadaljnje tri tedne vse dnevnike iz Nemčije.

Pri šolski otvoritveni slavnosti v gimnaziji v Plovdivu so se podrla tla dvorane. Več ko sto učencev in mnogo profesorjev je padlo štiri metre globoko. Več je bilo težko ranjenih.

Ameriške davčne oblasti so vložile tož-

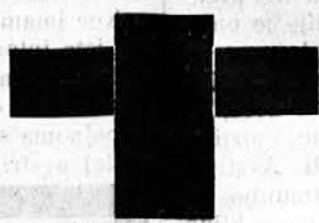
bo proti bivšemu finančnemu ministru Mellonu, ker da je plačal za 3 milijone dolarjev premalo davkov.

Program ljubljanske radio-postaje

Petek, 21. septembra: 12.15: Gorenjska, ti kras slovenski (plošče). 12.50: Poročila. 13.00: Čas, glasbene slike iz tujih krajev (plošče). 18.00: Onstran Gorjancev (Vladimir Regally). 18.20: Tamburaški sekstet. 19.00: O organizaciji podmladka Rdečega križa (J. Kobal). 19.20: Plošče, 19.30: Proglasitev Dušanove kraljevine. 19.50: Čas,

jedilni list. 20.00: Prenos iz Zagreba. 22.00: Čas, poročila, podoknice (plošče).

Sobota, 22. septembra: 12.15: Zvoki iz Amerike (plošče). 12.50: Poročila. 13.00: Čas, operetna glasba na ploščah. 18.00: Radijski orkester. 18.40: Angorski kunec in njegova reja (Kuntara Vilko). 19.00: Zabavno predavanje (ga. Medvedova, Sancin). 19.20: Zunanji politični pregled (dr. Jug). 19.40: Čas, jedilni list. 19.45: Joahim Vujić. 20.05: Fantovski sekstet iz D. M. v Polju. 20.35: Delibes: Balett de Sylvia (plošče). 21.00: Radijski orkester. 22.00: Čas, poročila, valčkova ura (plošče).

Javljamo žalostno vest, da je za nas tako zaslužni
gospod

Verovšek Jurij

veletrgovec in podpredsednik naše hranilnice
danes zjutraj umrl.

Ohranili mu bomo trajen in časten spomin.

Ljubljana, dne 19. septembra 1934.

Hranilnica Dravske banovine
Ljubljana

Predsedstvi Zveze trgovskih združenj za Dravsko banovino in Združenja trgovcev v Ljubljani sporočata, da je preminul član zveznega predsedstva, veletržec, gospod

Jurij Verovšek

Pokojnega tovariša, ki je bil 14 let zvezni blagajnik in je dolgo dobo odlično sodeloval v ljubljanskem trgovskem združenju, ohranimo v častnem spominu.

Zemeljske ostanke pokojnega spremimo k večnemu počitku v petek, dne 21. septembra ob 16. uri.

Slava njegovemu spominu!

Tvrška Schneider & Verovšek, trgovina z železnino, naznanja vsem znancem in prijateljem, da je bil po božji volji danes odpoklican k večnemu počitku njen dolgoletni družabnik, gospod

Jurij Verovšek

veletrgovec, podpredsednik banovinske hranilnice, blagajnik Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani itd.,

in prosi, da bi ohranili neumornega sotrudnika v častnem spominu.

V LJUBLJANI, dne 19. septembra 1934.